

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Освітня програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.12 Образотворче мистецтво
Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри Протокол №1 від “10”
вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методикою викладання образотворчого мистецтва у ЗВО та закладах загальної середньої освіти
Викладач	Доц. Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Консультації проводяться щотижня (1 год.), до самостійної роботи проводяться на практичних заняттях та дистанційно.
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Методика викладання образотворчого мистецтва в закладах вищої освіти та закладах загальноосвітніх середньої освіти» вивчається студентами другого(магістерського) рівня вищої освіти у першому та другому семестрах і покликана забезпечити засвоєння знань, навиків та умінь з методики викладання образотворчого мистецтва в закладах вищої освіти та закладах загальноосвітніх середньої освіти, розвиток образного сприйняття і художньої та педагогічної культури у найрізноманітніших проявах.</p> <p>Органічний розвиток образотворчих здібностей студентів відбувається в процесі теоретичного і практичного засвоєння програмового матеріалу, психолого-педагогічних дисциплін. Методи художньо-графічного і мистецтвознавчого та педагогічного аналізу є основним у формуванні творчої свідомості студента. Засвоєння практичних навиків роботи, оволодіння ораторськими здібностями і прийомами є важливим компонентом у програмі з підготовки майбутніх вчителів</p>	
3. Мета і цілі курсу	
<p>Мета курсу: «Методикою викладання образотворчого мистецтва у ЗВО та закладах загальної середньої освіти» – надання студентам цілісної і логічно-послідовної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основи теорії, методики викладання образотворчого мистецтва у системі ЗВО та ЗЗСО.</p>	

Завдання курсу:

- 1) формування теоретичних уявлень про методика викладання образотворчого мистецтва у системі ЗВО та ЗЗСО як навчальну дисципліну, її мету, завдання; ознайомлення з поняттями, категоріями, методами, технологіями методики викладання;
- 2) висвітлення особливостей методів викладання образотворчих дисциплін у ЗВО;
- 3) ознайомлення зі структурою і змістом навчального процесу у ЗЗСО;
- 4) оволодіння педагогічними формами освітньої взаємодії зі студентами, учнями, та творчим застосуванням знань і способів діяльності, засвоєних під час вивчення навчальних дисциплін;
- 5) набуття вмінь планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять, використовувати найбільш ефективні методи навчання;
- 6) накопичення початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності;
- 7) ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів ВНЗ України та європейської школи, апробування найбільш ефективних прийомів і методів навчання, що застосовуються у викладанні образотворчого мистецтва у системі ЗВО та ЗЗСО.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення курсу студенти оволодівають такими компетентностями:

- а) інтегральна:** здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі образотворчої та освітньої діяльності, які вимагають достатнього інтелектуального потенціалу, а також поглибленого рівня знань та вмінь інноваційного характеру.
- б) загальні:** ЗК 2. Готовність здійснювати освітню та науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ та процесів;
ЗК 5. Адаптивність, комунікабельність, креативність, толерантність, критичне мислення, наявність стійкого світогляду та наполегливості у досягненні мети; здатність оцінювати та забезпечувати якість професійної діяльності, діяти соціально відповідально та свідомо;
ЗК 6. Здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.
- в) фахові (спеціальні):** ФК 1. Здатність використовувати інноваційні педагогічні технології навчання в процесі викладання образотворчих дисциплін; застосовувати засоби викладання, методи, прийоми, відповідно меті та змісту навчання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, а також в закладах вищої освіти; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів та ЗВО з образотворчого мистецтва;
ФК 3. Здатність застосовувати знання про психологічні особливості педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури та закладів вищої освіти в професійній діяльності.
ФК 4. Здатність організовувати навчальний процес на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів; проектувати та організовувати навчальний процес на рівні курсу, розділу, теми, уроку, педагогічної ситуації;
ФК 8. Здатність до розкриття ідеї та сюжету художнього твору засобами різноманітних мистецьких технік у різних видах та жанрах образотворчого мистецтва;
ФК 11. Здатність володіти практичними навичками з проектування та технологій виконання творів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну; здатність використовувати базові навички комп'ютерного проектування та комп'ютерної графіки.

Програмні результати навчання спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Знання та розуміння: ПРН 2. Знання методики викладання образотворчих дисциплін, а також відповідних нормативних актів і документів, що регламентують організацію освітнього процесу у закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти,

зкладах культури та закладах вищої освіти;
 ПРН 4. Знання основних закономірностей розвитку сучасного українського та зарубіжного образотворчого мистецтва, основних проблем, різних наукових поглядів на його становлення та розвиток, концепції художнього образу в українському та зарубіжному мистецтвознавстві.

Застосування знань та розуміння: ПРН 5. Володіння практичними способами пошуку, аналізу та оброблення наукової освітньої та мистецької інформації з використанням сучасних ІКТ;

ПРН 6. Використання знань про психологічні особливості педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури та закладів вищої освіти в професійній діяльності;

ПРН 13. Уміння підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів, студентів; здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

Формування суджень: ПРН 14. Здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ і процесів.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			40		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			20		
самостійна робота			120		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий		
1	Середня освіта	1	Н		
Тематика курсу					
Тема, план	Ф-ма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцін- ки - 5	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Зміст та методика викладання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти (1-й семестр).					
Т. 1. Філософські засади і культуровідповідність освіти	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	18, 31, 34,	Вивчення фахової літератури з акт. пит-нь худ. освіти (2 год.)		Тиждень
Т. 2. Світоглядна функція мистецтва та діалогова природа худож. спілкування	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	6, 18, 31	Вивчення фахової літератури з акт. пит-ня худ. освіти (2 год.)		Тиждень
Т. 3. Зміст мистецької освіти в Новій українській школі.	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	10, 26, 28, 29	В-ня літератури з акт. пит-ня худ. освіти (2 год.)		Тиждень
Т. 4. Сучасні наукові підходи до моделювання та організації н-ня в	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	23, 28, 29, 32, 33	Робота зі словником спец. термінів (2 год.) Завд.: обгрунтуйте чинники, що		Тиждень

ЗЗСО.			впливають на якість освіти.		
Т.5. Образотворча підготовка вчителів як інтегральна освітня проблема.	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	6, 31	З-ня: розкрийте складові навчально-виховного процесу (2 год.)		Тиждень
Т. 6. Складові навчально-виховного процесу.	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	11, 18	Розкр-те методи активізації пізнавальної акт. студ.(2 год.)		Тиждень
Т. 7. Дидактичні вимоги до пров-ня занять та методи активізації. пізнав. активності учнів.	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	1, 18, 33	Які психолого-педагогічні основи з-ня знань (2 год.)		Тиждень
Т.8. Психолого-педагогічні основи засвоєння знань у процесі навчання	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	18, 20, 29, 30	Назвіть концептуальні основи курсу ОМ в школі (2 год.)		Тиждень
Т.9. Концептуальні основи курсу ОМ в ЗЗСО.	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	11, 28	Переглянути презентацію (2 год)		Тиждень
Т.10. Загальні організаційно-методичні підходи до навчання м-ва.	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	12, 18	(2 год)	5	Тиждень
Т. 11.Загальна характeрист. вищої освіти та її складових як системи і процесу.	Практична груп. ф-ма н-ня	21, 29	(2 год.)	5	Тиждень
Т.12. Особливості мистецької освіти у вимір. особистісно-зорієнтованого підходу.	Практична, груп. ф-ма н-ня	31	З-ня: яка відмінність між типами і жанрами уроків? (2 год.)	5	Тиждень
Т. 13. Поняття про методи, форми та прийоми навчання	Практична, груп. ф-ма н-ня	28, 32	(2 год.)		Тиждень
Т. 14.Формування художньо-естетичних цінностей учнів в процесі викладання ОМ в ЗЗСО	Практична, груп. ф-ма н-ня	6, 8, 21	(2 год.)	5	Тиждень

Т. 15. Контроль навчальної діяльності: мета, функції, завдання, види і форми навчальних досягнень майбутніх педагогів.	Практична, груп. ф-ман-ня	16, 19, 20		5	
Змістовий модуль 2. Зміст та методика викладання образотворчого мистецтва в закладах вищої освіти (2-й семестр).					
Т. 16. Предмет, завдання, основні категорії та методи викладання в ЗВО	Лекція, фронт. ф-ман-ня	1, 7	3-ня: пояснить сутність художньо-педагогічних технологій (2 год.)		Тиждень
Т. 17. Суть процесу навчання в контексті художньої дидактики.	Лекція, фронт. ф-ман-ня	21, 28	(2 год.)		Тиждень
Т.18.Художньо-педагогічні технології навчання.	Лекція, фронт. ф-ман-ня	18, 22	(2 год.)		Тиждень
Т. 19. Єдність видів діяльності та міжпредметні звязки на уроках мистецтва.	Лекція, фронт. ф-ман-ня	7, 18, 22	(2 год.)		Тиждень
Т.20. Інноваційні педагогічні технології та активізація навчання.	Лекція, фронт. ф-ман-ня	18, 22	(2 год.)		Тиждень
Т.21. Інтегративні та інтерактивні художньо-педагогічні технології.	Лекція, фронт. ф-ман-ня	18, 33	3-ня: які є інтерактивні методи навч.-ня. (2 год.)		Тиждень
Т. 22. Проблемно-евристичні, сугестивні худож.-педагогічні технол.	Лекція, фронт. ф-ман-ня	18, 28	(2 год.)		Тиждень
Т. 23. Діалектика художнього сприйняття.	Лекція, фронт. ф-ман-ня	26, 32	(2 год.)		Тиждень
Т. 24. Методи активізації пізнавальної діял-ті студ-в. Вимоги до проведення лекцій.	Лекція, фронт. ф-ман-ня	12, 22, 23	(2 год.)		Тиждень

Т. 25. Технології навчання у закладах вищої освіти.	Лекція, фронт. ф-ма н-ня	12, 21, 23, 33	(2 год.)		Тиждень
Т. 26. Особливості проведення лекцій, семінарів, практичних, індивідуальних занять.	Практична, груп. ф-ма н-ня	12, 31, 32, 33	(2 год.)	5	Тиждень
Т. 27. Організація самостійної навчальної роботи студентів з ОМ.	Практична, груп. ф-ма н-ня	9, 15, 17, 35	(2 год.)	5	Тиждень
Т. 28. Організація проблемного навчання і види інтенсивних технологій.	Практична, груп. ф-ма н-ня	21, 23, 33	Підготувати доповідь на тему: . Малюнок дитини і для дитини (2 год)	5	Тиждень
Т. 29. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної роботи студентів.	Практична, груп. ф-ма н-ня	15, 17, 35	(2 год.)	5	Тиждень
Т. 30. Методичне забезпечення занять художнього профілю у ЗВО.	Практична, груп. ф-ма н-ня	26, 28	Вивчення фахової літератури з теми, підгот. презентації виконання мал., реферату (2 год.)	5	Тиждень

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Вид контролю – залік, екзамен. Допуск становить максимум 50 балів за самостійну роботу впродовж семестру. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні роботи – до 30 балів, за письмову контрольну роботу (або тестування) – до 20 балів). За екзамен: практичні заняття (поточний контроль) – 30 балів, або письмову контрольну роботу (тести) – 25 балів та самостійну роботу – 20 балів; екзаменаційна робота – 50 балів (максимум).
Вимоги до письмової роботи	Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 20 балів)
Семінарські (практичні) заняття	Максимальна сума (оцінка) - 30 балів. Кожне практичне заняття (завдання) оцінюється.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до заліку, екзамену (макс. 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.

7. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання практичних завдань (малюнків).

У випадку порушень–реагування відповідно до положень:

https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми шляхом складання проекту-плану уроку з виконанням малюнків, а також практичних вправ із теми.

Якщо студент пропустив і не відпрацював більше 50% занять, він повинен скласти відповідне тестування і самостійно виконати практичні завдання і тільки тоді буде допущений до заліку.

Для отримання заліку необхідне відвідування більш 50% занять, складання тестової контрольної роботи і виконання самостійної роботи.

8. Рекомендована література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів. К.: Либідь, 1998. 560 с.
2. Антонович Є. А., Проців В. І., Свид С. П. Художні техніки у школі : Навч.-метод. посібник для студ. худ.-граф. факультетів вищ. навч. закл. К. : ІЗМН, 1997. 312 с.
3. Гнатюк М. В. Особливості малюнків дітей молодшого віку / Джерела: Науково-методичний вісник.№3. 2005. С.105-114.
4. Гнатюк М. В. Актуальні питання художньої освіти / Обрії: Науково-педагогічний журнал, 2005.№2. С. 44-49.
5. Гнатюк М. В. З історії художньої освіти і методів навчання / Обрії: Науково-педагогічний журнал, 2010.№2. С. 29-35.
6. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво. Основи образотворчої грамоти : навч.-метод. посіб. Ч. І. Івано-Франківськ : Ярина, 2016. 196 с.
7. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво. Методика навчання дітей : навч.-метод. посіб. Ч. ІІ. Івано-Франківськ : Ярина, 2017. 246 с.
8. Гнатюк М. Формування компетентності майбутніх учителів початкових класів з образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва і дизайну // Гірська школа в умовах реформування системи освіти: компетентнісний вектор : монографія / За наук. ред. д. п. н. Оліяр М. П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка». Івано-Франківськ : Супрун В. П. 2018. С. 247-260.
9. Грицюк Л.К., Сірук М.В. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу: Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. №17. 2011. С. 9-14.
10. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
11. Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навч. посібн. для студентів вищ. навчальних закладів. К.: Видав. дім «Слово», 2007. 296 с.
12. Кайдановська О. Образотворча підготовка архітекторів у вищому навчальному закладі: монографія / Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 368 с.
13. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Вища школа, 2002. 190 с.
14. Кириченко М. А. Історія розвитку методів навчання образотворчого мистецтва в Україні (1917–1991pp.) // Мат. Міжн. наук.-метод. конференції: 1-2 квітня 2004 р. / Уклад. Л. П. Макаренко, М. С. Севастюк, О. П. Симоненко. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. С.115-117.
15. Кірєєва І. В. Психолого-педагогічні аспекти самостійної роботи студентів у ВИШі: [Електронний ресурс]. Режим доступу: bdpu.org/pedagogy/ua/files/2014/2/14.pdf – Назва з екрана.
16. Котлярова О. О. Використання рейтингового оцінювання студентів за умов кредитно-модульної системи навчання [Електронний ресурс]. 9 с. Режим доступу до журн.

[:file:///C:/Users/User/Desktop/11kooksn.pdf](file:///C:/Users/User/Desktop/11kooksn.pdf)

17. Котова А. В., Туренко. Р. Л. Принципи організації самостійної роботи студентів та вимоги до її проведення // *Science Rise. Педагогічна освіта*. 2015. № 10(5). С. 75-77: [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texc_2015_10%285%29_17

18. Масол Л. М. та ін. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посіб. для вч. Харків : Веста : Ранок, 2006. 256 с.

19. Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах від 26.02.2010 № 1/9-119 [Електронний ресурс]. Режим доступу: old.mon.gov.ua/images/files/osvita/Evrointehraciya/list_mon_119.doc

20. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник / За заг. ред. О. Г. Мороза. К.: Нпу, 2003. 267 с.

21. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібн. К. : ЧП, 2007. 211 с.

22. Освітні технології : навч.-метод. посіб. /О. М. Пехота, А. З. Кіктенко та ін. ; за заг. ред. О. М. Пехоти. К. : А.С.К.. 2001. 256 с.

23. Олійник П. М. Передові педагогічні технології, дидактично-методичні особливості та можливості їх використання // Метод навчання і наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / за ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. К. : Вища шк., 2003. С. 138.

24. Отич О. Педагогіка мистецтва: сутність та місце в системі наук про освіту // Мистецтво та освіта. Наук.-методичний журнал. 2008. №2. С.13-16.

25. Неменский Б. Мудрость красоты. М. : Просвещение, 1987. 253 с.

26. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін К.: Освіта України, 2008. 274 с.

27. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216с.

28. Полякова Г.А. та ін. Образотворче м-во. 1-7 кл.: теорія н-ня, календар.-темат. п-ня, осн. поняття з ОМ : навч.-метод. посіб. для вчителів. Харків: «Скорпіон», 2001. 160 с.

29. Рашкевич Ю.М. ЄКТС та нові стандарти вищої освіти [Електронний ресурс]. 2015. Режим доступу до журн. :<http://nature.pnpu.edu.ua/pdf/ЕКТ.pdf>

30. Ростовцев Н. Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка. М.: Изобр. ис-тво, 1983. 286 с.

31. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005.360 с.

32. Слепкань З. В. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2000. 180 с.

33. Тарасова О. Інтерактивні методи навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів під час лекційних занять [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>. Назва з екрана.

34. Шевнюк О. П. Культурологія: Навч. посібник. 3-тє вид., стер. К.: Знання-Прес, 2007. 353 с.

35. Шевчук М., Єршов В. Педагогічні умови ефективності самостійної роботи студентів // Наукові записки НДУ ім. В Гоголя: Психолого-педагогічні науки. 2012. № 2. С. 114-117.

Викладач доцент Гнатюк М. В. _____

